

УДК 331

Олександр Миколайович ГУЦАН,

доцент кафедри економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин
Національного технічного університету «Харківський політехнічний
інститут», кандидат економічних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9989-5195>

ФАКТОРИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК ОСНОВА МАТЕРІАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ

Формування високо вмотивованих колективів, на сьогоднішній день, є досить складним процесом, який повинен підтримуватися діями адміністрації підприємства. Складність зазначеної процедури може полягати у соціально-психологічній та міжособистісній компоненти взаємодії людей при формуванні їх оплати праці та різних стимулюючих виплат. Отже, застосування та фіксація у повсякденній діяльності та відповідних документах, доведення до працівників та роз'яснення факторів диференціації оплати праці може призвести до зниження напруженості в колективі, підвищення прозорості в мотиваційній діяльності. Відповідно, зазначений напрямок – є досить актуальним науковим напрямком.

Серед широкого спектру факторів впливаючих на розмір стимулюючих виплат найбільш важливими і розповсюдженими вважаються фактори представлені на рис. 1[1-5].

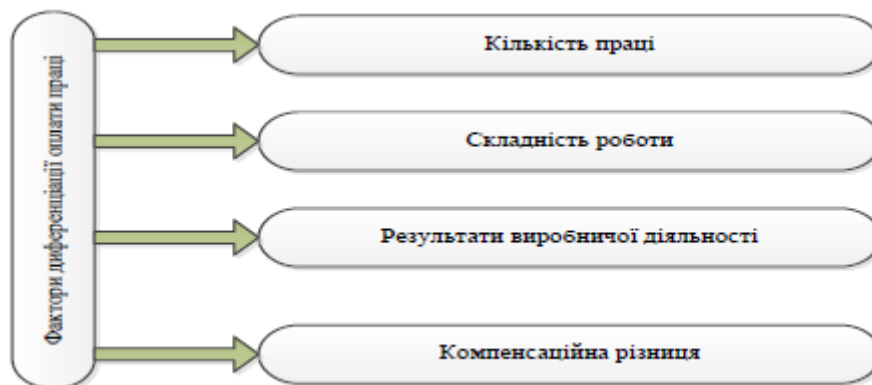

Рисунок 1 – Фактори диференціації мотиваційних виплат

Проаналізуємо їх дещо детальніше. Першим диференціюючим фактором є кількість праці. Він витікає з диспозиції, що за рівних виробничих умов, працівник який виробляє більшу кількість продукції (або послуг) витрачає більшу кількість сил та енергії та потребує більш інтенсивного їх відтворення, а відповідно, і фінансових коштів на це.

Другим фактором є складність роботи, що виконується. Логічною передумовою цього фактору є той факт, що для більш складної роботи та виробничих дій необхідна, відповідно, і вища кваліфікація, яка працівник «продає» своєму роботодавцеві як певний товар за яку і вимагає більш високу оплату.

Важливим фактором є елемент «результати виробничої діяльності», під яким констатується той факт, що рівень мотиваційних виплат взагалі

істотним чином залежить від низки взаємопов'язаних елементів за результатами діяльності за ієрархічним ланцюгом: працівник-бригада-підрозділ-підприємство.

Компенсаційна різниця за [1-5] вважається соціально-економічним фактором, який має наметі надати працівнику компенсацію його фізичних втрат (у тому числі втрат здоров'я) за функціонально-виробничу діяльність в умовах шкідливих для здоров'я, не сприятливих умовах або пов'язаних з високим рівнем ризику для життя/здоров'я.

Підсумовуючі вище зазначене можна прийти до висновку, що: 1) проблеми мотивації активно досліджується в сучасних розробках [1-8], 2) застосування факторів диференціації мотиваційних виплат на системній основі дозволить значно підвищити ефективність прийняття управлінських рішень та забезпечить стабільність функціонування підприємства у майбутньому.

Список бібліографічних посилань:

1. Економіка праці і соціально-трудова відносини. Навч. посіб. / [М. Г Акулов., А. В. Драбаніч, Т. В. Євась та ін.]. К.: Центр учбової літератури, 2012. 328 с.

2. Збрицька Т. П., Татаревська М. С., Сорока О. В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навчальний посібник / За заг. ред. М.С.Татаревської. Одеса: ОДЕУ, 2010. 478 с.

3. Калина А. В. Економіка праці: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2004. 479с.

4. Колот А. М., Цимбалюк С. О. Мотиваційний менеджмент : підручник. К. : КНЕУ, 2014. 479, с.

5. Крушельницька О. В. Мельничук Д. П. Управління персоналом: Навчальний посібник. К. : «Кондор», 2003. 296 с

6. Гуцан О. М., Кучинський В. А., Крамської Д. Ю. Наукометрична систематизація теоретичних підходів до формування мотивації. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр.* Харків : НТУ "ХПІ". 2019. № 23. С. 106-110.

7. Гуцан О. М. Дослідження сутності мотиваційних теорій: сучасні, теорії атрибуції та поля. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). Збірник наукових праць.* Х.: НТУ «ХПІ». 2017. №24 (1246). 160 с., С. 26-30

8. Гуцан О. М., Кучинський В. А. Дослідження сутності поняття "стимулювання". *Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Економічні науки = Bulletin of the National Technical University "KhPI". Economic sciences* : зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ". 2020. № 4 (6). С. 7-13. URL : <http://es.khpi.edu.ua/article/view/2519-4461.2020.4.7>